

EUROJUST

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ
ΔΙΚΤΥΟ (ΕΔΔ)**

Κοινό σημείωμα της Eurojust και του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου σχετικά με την πρακτική εφαρμογή της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας

Ιούνιος 2019

Το παρόν σημείωμα αποτελεί έγγραφο για τη στήριξη του έργου των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή ευρωπαϊκών εντολών έρευνας (ΕΕΕ) και δεν είναι νομικά δεσμευτικό.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	5
2. Πεδίο εφαρμογής της οδηγίας περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας	5
2.1. «Κάθε ερευνητικό μέτρο» (άρθρο 3) και «αντίστοιχες διατάξεις» (άρθρο 34)	5
2.2. Η Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας σε όλα τα στάδια και/ή πέραν της δίκης	6
3. Περιεχόμενο και έντυπο της Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας (άρθρο 5)	7
3.1. Συμπλήρωση του εντύπου Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας (παράρτημα Α)	7
3.2. Πληροφορίες ή έγγραφα που πρέπει — ή δεν πρέπει — να παρέχονται από την αρχή έκδοσης	8
3.3. Γλώσσα του εντύπου και προβλήματα μετάφρασης	9
4. Έκδοση και διαβίβαση Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας	9
4.1. Εμπλεκόμενες αρμόδιες αρχές (αρχή έκδοσης και αρχή επικύρωσης)	9
4.2. Έλεγχος αναλογικότητας (άρθρο 6 παράγραφος 1)	9
4.3. Πολλαπλά μέτρα, πολλαπλές Ευρωπαϊκές Εντολές Έρευνας;	10
4.4. Διαβίβαση των Ευρωπαϊκών Εντολών Έρευνας (άρθρο 7)	10
5. Αναγνώριση και εκτέλεση Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας	11
5.1. Εμπλεκόμενες αρμόδιες αρχές	11
5.2. Αναγνώριση και εκτέλεση (άρθρο 9)	11
5.3. Προσφυγή σε εναλλακτικά ερευνητικά μέτρα (άρθρο 10)	12
5.4. Λόγοι μη αναγνώρισης ή μη εκτέλεσης (άρθρο 11)	12
5.5. Επείγουσες περιπτώσεις	13
5.6. Γνωστοποίηση παραλαβής (άρθρο 16 παράγραφος 1, παράρτημα Β) και προθεσμίες (άρθρο 12, παράρτημα Β)	13
6. Ειδικά ερευνητικά μέτρα (άρθρα 22-31)	14
6.1. Γενικά	14
6.2. Εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη (άρθρο 24)	14
6.3. Εξέταση με τηλεφωνική διάσκεψη (άρθρο 25)	15
6.4. Πληροφορίες σχετικά με τραπεζικές και άλλες χρηματοοικονομικές συναλλαγές (άρθρο 27)	15
6.5. Συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε πραγματικό χρόνο (άρθρο 28)	15
6.6. Παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών με τεχνική βοήθεια (άρθρο 30)	15
6.7. Παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών χωρίς τεχνική βοήθεια (άρθρο 31)	15
7. Κανόνας της ειδικότητας	16
8. Η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας έναντι άλλων μέσων	16
8.1. ευρωπαϊκή εντολή έρευνας έναντι μέσων δέσμευσης	16
8.2. Η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας έναντι των κοινών ομάδων έρευνας	16
8.3. Η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας έναντι του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης	17
8.4. Διασυννοριακοί έλεγχοι	17
9. Συνδρομή που παρέχεται από την Eurojust και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο	17
9.1. Γενικές παρατηρήσεις	17
9.2. Eurojust	18
9.3. Το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο	19
Βιβλιογραφία	19

1. Εισαγωγή

Στόχος του παρόντος εγγράφου είναι η παροχή καθοδήγησης στους ασκούντες συναφή επαγγέλματα σχετικά με την πρακτική εφαρμογή της Οδηγίας 2014/41/ΕΕ της 3ης Απριλίου 2014 περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας (ΕΕΕ) σε ποινικές υποθέσεις («οδηγία για την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας» ή «οδηγία ΕΕΕ»)¹. Πρόκειται για σύνολο πληροφοριών, όπου επισημαίνονται θέματα/προκλήσεις, πιθανές λύσεις και βέλτιστες πρακτικές, όπως συγκεντρώθηκαν από τη Eurojust και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (ΕΔΔ) από συσκέψεις, έγγραφα και υποθέσεις.

Το παρόν κοινό σημείωμα εξετάζει ζητήματα που έχουν εντοπιστεί και αφορούν τα τέσσερα κύρια στάδια του κύκλου ζωής μίας ΕΕΕ (το στάδιο έκδοσης, το στάδιο διαβίβασης, το στάδιο αναγνώρισης και το στάδιο εκτέλεσης), καθώς και ζητήματα που σχετίζονται με το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΕΕΕ και τη χρήση της ως προς άλλες συνυπάρχουσες νομικές πράξεις, τις αρμόδιες αρχές, το περιεχόμενο, τη μορφή και τη γλώσσα της ΕΕΕ και τη χρήση ορισμένων ερευνητικών μέτρων.

Το σημείωμα αυτό θεωρείται ως έγγραφο σε εξέλιξη και η Eurojust και το ΕΔΔ σκοπεύουν να συνεχίσουν να το ενημερώνουν στο μέλλον.

2. Πεδίο εφαρμογής της οδηγίας περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας

2.1. «Κάθε ερευνητικό μέτρο» (άρθρο 3) και «αντίστοιχες διατάξεις» (άρθρο 34)

Από τις 22 Μαΐου 2017, η οδηγία ΕΕΕ αντικατέστησε τις «αντίστοιχες διατάξεις» των συμβάσεων για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή, με βάση το άρθρο 34 παράγραφος 1 της οδηγίας αυτής (σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1959 και τα δύο πρόσθετα πρωτόκολλα της, καθώς και σύμβαση του 2000 για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή).

Η ερμηνεία του όρου «αντίστοιχες διατάξεις» παραμένει ένα θέμα που εγείρει ανησυχία. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η νομοθεσία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο περιλαμβάνει κατάλογο μέτρων που βρίσκονται εκτός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας ΕΕΕ, ενώ σε άλλα κράτη μέλη χρησιμοποιούνται μη δεσμευτικοί κανόνες (π.χ. κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδονται από τη γενική εισαγγελία). Ελλείπει κοινού καταλόγου για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), κατέστη σαφές ότι υφίστανται διαφορετικές ερμηνείες στα κράτη μέλη όσον αφορά ορισμένα μέτρα και ορισμένες διατάξεις, ενίοτε δημιουργώντας τριβές. Με εξαίρεση το **έγγραφο του Συμβουλίου 14445/11**, δεν υπάρχει ακόμη διαθέσιμος πλήρης κατάλογος που να υποδεικνύει τις ακριβείς διατάξεις που θα αντικατασταθούν. Οι απόψεις των συνδέσμων του ΕΔΔ σχετικά με την ερμηνεία του όρου «αντίστοιχες διατάξεις», με βάση το άρθρο 34 παράγραφος 1 της οδηγίας ΕΕΕ, καταγράφονται σε **κοινό σημείωμα Eurojust-ΕΔΔ** (βλ. «Eurojust/EJN Note on the meaning of «corresponding

provisions» and the applicable legal regime in case of delayed transposition of the EIO Directive»).

Το άρθρο 3 της οδηγίας ΕΕΕ σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της ΕΕΕ αναφέρεται σε **«κάθε ερευνητικό μέτρο»**, εκτός από τη σύσταση κοινής ομάδας έρευνας (ΚΟΕ).

Τα παρακάτω κριτήρια ίσως συμβάλλουν στο να αξιολογηθεί κατά πόσον θα πρέπει να εφαρμοστεί η οδηγία ΕΕΕ:

- ▶ η εντολή αφορά ερευνητικό μέτρο για τη συγκέντρωση ή χρήση αποδεικτικών στοιχείων,
- ▶ το μέτρο εκδόθηκε ή επικυρώθηκε από δικαστική αρχή, και
- ▶ το μέτρο αφορά κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία ΕΕΕ.

Σε περίπτωση που δεν ισχύει κανένα από τα παραπάνω κριτήρια, η οδηγία ΕΕΕ δεν είναι το κατάλληλο μέσο, και αντ' αυτού θα πρέπει να εφαρμοστεί άλλη νομική πράξη. Για παράδειγμα, σε περιπτώσεις όπου ένα μέτρο δεν έχει επιπτώσεις που αφορούν αποδεικτικά στοιχεία, αλλά ο σκοπός του είναι απλά διαδικαστικός (π.χ. επίδοση και αποστολή διαδικαστικών εγγράφων), θα πρέπει να εκδίδεται αίτημα αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής και όχι ΕΕΕ.

1 Η οδηγία ΕΕΕ ισχύει για όλα τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από αυτήν (26 κράτη μέλη· η Ιρλανδία και η Δανία δεν δεσμεύονται από αυτήν).

Προκειμένου να συμβάλει στη σαφέστερη ερμηνεία του πεδίου δράσης της οδηγίας ΕΕΕ, η Γραμματεία ΕΔΔ δημοσίευσε έγγραφο με τίτλο «Αρμόδιες αρχές, αποδεκτές γλώσσες, επείγοντα ζητήματα και πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΕΕΕ»), το οποίο διατίθεται για τους ασκούντες συναφή επαγγέλματα στον ιστότοπο του ΕΔΔ.

Συμφωνείται ότι η οδηγία ΕΕΕ δεν καλύπτει τα παρακάτω μέτρα

- ▶ Θέσπιση ΚΟΕ και συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων εντός ΚΟΕ·
- ▶ Επίδοση και αποστολή διαδικαστικών εγγράφων, εκτός εάν η παράδοση ενός εγγράφου είναι **καθοριστικής σημασίας** για το ερευνητικό μέτρο που αποτελεί αντικείμενο της ΕΕΕ — σε αυτήν την περίπτωση, θα πρέπει να ακολουθηθεί ελαστική προσέγγιση ως προς την ένταξη της στην ΕΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 της οδηγίας ΕΕΕ·
- ▶ Αυθόρμητη ανταλλαγή πληροφοριών (Άρθρο 7 της σύμβασης του 2000 για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή)·
- ▶ Διαβίβαση δικογραφιών (Άρθρο 21 της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1959 και σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1972)·
- ▶ Δέσμευση περιουσιακών στοιχείων με στόχο τη μεταγενέστερη δήμευση (Απόφαση-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ σχετικά με την εκτέλεση των αποφάσεων δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση· και, από 19.12.2020, Κανονισμός 2018/1805 σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης)
- ▶ Απόδοση: επιστροφή αντικειμένου σε θύμα (Άρθρο 8 της σύμβασης του 2000 για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή)·
- ▶ Συγκέντρωση αποσπασμάτων του αρχείου ποινικού μητρώου/ECRIS·
- ▶ Συνεργασία μεταξύ αστυνομικών υπηρεσιών· ή
- ▶ Συνεργασία μεταξύ τελωνειακών υπηρεσιών.

Μία από τις διατάξεις που προβλημάτισε τους ασκούντες συναφή επαγγέλματα είναι το άρθρο 19 της Σύμβασης της Βουδαπέστης σχετικά με την έρευνα και κατάσχεση αποθηκευμένων ηλεκτρονικών δεδομένων. Οι περισσότεροι ασκούντες συναφή επαγγέλματα φαίνεται να πιστεύουν ότι αυτή η διάταξη μπορεί να εξακολουθήσει να χρησιμοποιείται, καθώς δεν είναι «αντίστοιχη διάταξη». (Βλ. Επίσης **Κεφάλαιο 8. Η Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας έναντι άλλων μέσων.**)

2.2. Η Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας σε όλα τα στάδια και/ή πέραν της δίκης

Στην **αιτιολογική σκέψη 25** της οδηγίας ΕΕΕ σημειώνεται ότι η οδηγία θεσπίζει κανόνες για την εκτέλεση ερευνητικών μέτρων σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, περιλαμβανομένης της δίκης.

Η ΕΕΕ ισχύει για τη **συλλογή αποδείξεων όχι μόνο κατά το ερευνητικό στάδιο της διαδικασίας αλλά και κατά το στάδιο της δίκης**. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη, η ΕΕΕ ισχύει επίσης και για μέτρα που λαμβάνονται **κατά τη διάρκεια εκτέλεσης δικαστικής απόφασης** (π.χ. κατά τη διάρκεια οικονομικής έρευνας με στόχο τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων κατόπιν έγκρισης τελικής απόφασης δήμευσης, ή προκειμένου να συγκεντρωθούν αποδεικτικά στοιχεία για τις συνθήκες γύρω από την εκτέλεση καταδικαστικής απόφασης). Αυτή η προσέγγιση χρήσης ΕΕΕ **πέραν της δίκης** αφορά τα εθνικά δικαστικά συστήματα στα οποία η έννοια της ποινικής διαδικασίας περιλαμβάνει επίσης το στάδιο εκτέλεσης. (Βλ. Επίσης **Κεφάλαιο 6.2. Εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη και Κεφάλαιο 8.3. Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας έναντι Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης.**)

3. Περιεχόμενο και έντυπο της Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας (άρθρο 5)

3.1. Συμπλήρωση του εντύπου Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας (παράρτημα Α)

Το **τυποποιημένο έντυπο ΕΕΕ (παράρτημα Α)**, δημιουργήθηκε για να προωθήσει την απλότητα και την αποτελεσματικότητα, τονίζοντας το πνεύμα της οδηγίας ΕΕ και την έννοια της αμοιβαίας αναγνώρισης και διατίθεται σε όλες τις γλώσσες. Στόχος του εντύπου είναι να απλουστεύσει

Ωστόσο, οι ασκούντες συναφή επαγγέλματα αντιμετώπισαν διάφορα προβλήματα κατά τη συμπλήρωση του παραρτήματος Α.

- ▶ Μερικές φορές, οι ΕΕΕ είναι ιδιαίτερα σύντομες και δεν παρέχουν θεμελιώδεις πληροφορίες (π.χ. ανεπαρκείς πληροφορίες ως προς τους λόγους για τους οποίους το μέτρο απαιτείται για την έρευνα, ημερομηνίες που λείπουν, απουσία πληροφοριών για τα θιγόμενα πρόσωπα, ή ανεπαρκής περιγραφή των δεδομένων υπό έρευνα που καθιστά τη διεξαγωγή ελέγχων για διττό αξιόπιστο υπερβολικά δύσκολη). Η εν λόγω κατάσταση ενεργοποιεί τη διαδικασία διαβούλευσης, η οποία απαιτεί αιτήσεις για επιπλέον πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 4 της οδηγίας ΕΕΕ.
- ▶ Η διατύπωση που χρησιμοποιείται στα παραρτήματα των νόμων για τη μεταφορά της οδηγίας ΕΕΕ στα εθνικά δίκαια **δεν αντιστοιχεί πάντοτε πλήρως** στη διατύπωση που χρησιμοποιείται στα επίσημα παραρτήματα της οδηγίας ΕΕΕ. Αυτή η κατάσταση μπορεί να προκαλέσει σύγχυση και καθυστερήσεις. Κατά συνέπεια, θα πρέπει πάντα να χρησιμοποιείται το έντυπο της οδηγίας ΕΕΕ.
- ▶ Η απουσία **τετραγωνιδίου επιλογής για ορισμένα ερευνητικά μέτρα**, όπως οι έρευνες, οι εντολές υποβολής στοιχείων και οι ΕΕΕ σε σχέση με εγκληματολογικά αποδεικτικά στοιχεία, καθιστά αναγκαία την περιγραφή των ερευνητικών αυτών μέτρων σε ανοιχτό πεδίο.
- ▶ Δεν υπάρχει **κουτί/ενότητα** που **να υποδεικνύει** ότι το έντυπο περιλαμβάνει ορισμένα διαφορετικά **παραρτήματα**.
- ▶ Διαπιστώνονται δυσκολίες, όπως **στην περίπτωση όπου η ΕΕΕ αφορά πολλά άτομα** ή αν **εμπλέκονται πολλές διαφορετικές αρμόδιες αρχές σε περιφερειακό επίπεδο** στο κράτος μέλος εκτέλεσης (ωστόσο, το

κράτος μέλος εκτέλεσης φέρει την ευθύνη της έγκαιρης συμμετοχής όλων των συναφών εθνικών αρχών, σύμφωνα με τη νομοθεσία του εν λόγω κράτους).

- ▶ Διαπιστώνονται δυσκολίες εάν **ζητούνται πολλαπλά μέτρα** (ιδίως ως προς τις ενότητες Γ και Θ). (Βλ. Επίσης **Κεφάλαιο 4.3. Πολλαπλά μέτρα, πολλαπλές Ευρωπαϊκές Εντολές Έρευνας**;))

Ορθή πρακτική

- ▶ Σε γενικές γραμμές, προτιμάται η έκδοση **μόνο μίας ΕΕΕ** σε περιπτώσεις όπου πολλαπλά μέτρα πρέπει να απευθυνθούν σε μία αρμόδια αρχή εκτέλεσης. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις ίσως ενδείκνυται η έκδοση **πολλαπλών ΕΕΕ**. (Βλ. Επίσης **Κεφάλαιο 4.3. Πολλαπλά μέτρα, πολλαπλές Ευρωπαϊκές Εντολές Έρευνας**;))
- ▶ Προκειμένου να μην παραβιάζεται η αρχή του *ne bis in idem*, συνιστάται **να αναφέρεται το όνομα του/ των υπόπτου/-ων** στην ΕΕΕ, ακόμη και αν το έντυπο δεν περιλαμβάνει συγκεκριμένο χώρο για αυτή την πληροφορία.
- ▶ Συνιστάται στους ασκούντες συναφή επαγγέλματα να χρησιμοποιήσουν το εργαλείο *compendium* στον **ιστότοπο του ΕΔΔ**.
- ▶ Σε περιπτώσεις που αφορούν **παρακολουθήσεις τηλεπικοινωνιών και/ή έρευνες**, ή αν η ΕΕΕ αφορά **μέτρο καταναγκασμού**, οι πληροφορίες που παρέχονται στο παράρτημα Α πρέπει να είναι συγκεκριμένες και λεπτομερείς, καθώς συνήθως στις ΕΕΕ δεν επισυνάπτονται δικαιολογητικά έγγραφα. Οι ασκούντες συναφή επαγγέλματα θα πρέπει να υποδεικνύουν ευκρινώς, παραδείγματος χάριν τους λόγους έκδοσης της ΕΕΕ στη συγκεκριμένη περίπτωση και τι αναμένεται να ακουστεί/βρεθεί/επιτευχθεί μέσω της εκτέλεσης των μέτρων.
- ▶ Η **ενότητα Β** (έκτακτη ανάγκη) θα πρέπει να συμπληρώνεται μόνον κατόπιν ωρίμου σκέψης σε περιπτώσεις όπου υπάρχει πραγματικά έκτακτη ανάγκη, π.χ. αν κάποιος βρίσκεται υπό κράτηση· επίκεινται οι ημερομηνίες εξέτασης· λήγει σύντομα η ισχύς ψηφιακών πειστηρίων· υπάρχει κίνδυνος λήξης της προθεσμίας παραγραφής· απαιτείται συντονισμός με άλλα αιτήματα και μέτρα· ή λήγει σύντομα η ισχύς προκαταρκτικών μέτρων. Αντίθετα,

δεν θα πρέπει να ορίζονται ως επείγουσες περιπτώσεις όπου οι αρχές του κράτους έκδοσης επιθυμούν απλά να επισπεύσουν την υπόθεση. (Βλ. Επίσης **Κεφάλαιο 5.5. Επείγουσες περιπτώσεις.**)

- ▶ **Στην ενότητα Γ** (Ερευνητικό/ά μέτρο/-α προς εκτέλεση) περιγράφονται τα απαιτούμενα μέτρα. Η αρχή έκδοσης πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο ακριβής. Εάν το αίτημα υποβάλλεται για την εξέταση μάρτυρα/θύματος/υπόπτου, η αρχή έκδοσης θα πρέπει να συνδράμει παρέχοντας κατάλογο ερωτήσεων, είτε εντός της ενότητας Γ, είτε ως συνημμένο στην ΕΕ.
- ▶ **Η ενότητα Δ** (Σχέση με προηγούμενη ΕΕΕ) μπορεί να χρησιμοποιείται όχι μόνο για να υποδεικνύει προηγούμενες ΕΕΕ αλλά, με την ευρύτερη έννοια, και για να παρέχει συναφείς πληροφορίες σχετικά με συνδεόμενα προηγούμενα ή μελλοντικά αιτήματα δικαστικής συνεργασίας, όπως επικείμενες ΕΕΕ ή άλλες εντολές αμοιβαίας αναγνώρισης (ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης, αποφάσεις δέσμευσης, κλπ.), αιτήματα αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, ή ΚΟΕ, συμπεριλαμβανομένων υφιστάμενων ΚΟΕ με άλλα κράτη εντός πολυμερών πλαισίων συντονισμού. Η ενότητα Δ θα πρέπει να χρησιμοποιείται ιδίως όταν πολλές ΕΕΕ έχουν αποσταλεί σε πολλές χώρες για την ίδια υπόθεση και υπάρχει ανάγκη συντονισμού και/ή πολλές ΕΕΕ έχουν αποσταλεί ταυτόχρονα στην ίδια χώρα κατ' εξαίρεση της αρχής αποστολής μίας και μόνο ΕΕΕ, ανεξάρτητα από τον αριθμό των μέτρων που πρέπει να ληφθούν.
- ▶ **Η ενότητα Ε** (Ταυτότητα του ατόμου που αφορά το μέτρο) θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την ταυτοποίηση του/των ατόμου/-ων που αφορά το ερευνητικό μέτρο (όχι απαραίτητα του/των κατηγορούμενου/-ων ή υπόπτου/-ων).
- ▶ **Η ενότητα Ζ** (Λόγοι έκδοσης ΕΕΕ) θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τη συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και την ταυτοποίηση των υπόπτων, με τη χρήση σύντομων και σαφών προτάσεων που επιτρέπουν την εξακρίβωση του διττού αξιόποινου και παρέχουν ακριβή περιγραφή της διασύνδεσης μεταξύ του αδικήματος και/ή των υπόπτων, των ατόμων που αφορά η ΕΕΕ και των ερευνητικών μέτρων που ζητούνται.
- ▶ **Η ενότητα Θ** (Ζητούμενες διατυπώσεις και διαδικασίες προς εκτέλεση) χρησιμοποιείται για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις διατυπώσεις και τις διαδικασίες που πρέπει να τηρηθούν, σε εφαρμογή της νομοθεσίας του κράτους μέλους έκδοσης, καθώς και για την παροχή εξηγήσεων ως προς τον τρόπο τήρησης των εν λόγω διατυπώσεων

και διαδικασιών από την αρχή εκτέλεσης. Η ενότητα Θ χρησιμοποιείται επίσης για να διευκρινιστεί κατά πόσον απαιτείται η παρουσία επίσημων φορέων του κράτους έκδοσης κατά την εκτέλεση της ΕΕΕ. Στην ενότητα αυτή δίνεται η δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα άτομα να παραστούν στην εκτέλεση, βάσει του άρθρου 4 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1959.

- ▶ **Η ενότητα Ι** (Στοιχεία της αρχής που εξέδωσε την ΕΕΕ) χρησιμοποιείται για να διαβιβαστούν πληροφορίες για την αρχή έκδοσης (ηλ. διεύθυνση του γραφείου, εναλλακτική αρχή εφόσον είναι αναγκαίο, και άλλες χρήσιμες πληροφορίες, π.χ. γλωσσικές γνώσεις, αρμόδια αρχή που αναλαμβάνει τις πρακτικές ρυθμίσεις για τη διαβίβαση αποδεικτικών στοιχείων ή για τη μεταφορά κρατουμένου (προσωρινή μεταφορά)).

3.2. Πληροφορίες ή έγγραφα που πρέπει — ή δεν πρέπει — να παρέχονται από την αρχή έκδοσης

Το άρθρο 5 της οδηγίας ΕΕΕ σχετικά με το περιεχόμενο και το έντυπο της ΕΕΕ δεν επιβάλλει οποιαδήποτε νομική απαίτηση να γίνεται αναφορά της εγχώριας δικαστικής απόφασης στην ΕΕΕ ή να επισυνάπτεται σε αυτήν². Ακόμη και αν δεν το απαιτεί η νομοθεσία, η **επισύναψη της εγχώριας εντολής** θα μπορούσε να φανεί χρήσιμη για λόγους πληροφόρησης, ανάλογα με την υπόθεση υπό εξέταση: για παράδειγμα, σε περιπτώσεις όπου ζητείται μέτρο καταναγκασμού, προκειμένου να εξηγηθεί η νομική βάση αυτού του μέτρου, ιδιαίτερα όταν απαιτείται από το κράτος μέλος εκτέλεσης να εκδώσει επίσης και δικαστική απόφαση.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, κατά την εκτέλεση ΕΕΕ, η επισύναψη στην ΕΕΕ εγχώριας εντολής εκ μέρους του κράτους έκδοσης εξακολουθεί να απαιτείται σε μικρό αριθμό χωρών, βάσει του εθνικού δικαίου τους, για παράδειγμα σε περίπτωση αιτήματος παρακολούθησης τηλεπικοινωνιών. Εν προκειμένω, είναι αναγκαία η εφαρμογή ρεαλιστικών λύσεων, όπως η τήρηση μίας απλής ΕΕΕ στην οποία επισυνάπτεται η (μακροσκελέστερη) εγχώρια εντολή, με ή χωρίς μετάφραση.

² Σε αντίθεση με το άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ της απόφασης-πλασιού για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης (για την ερμηνεία αυτής της διάταξης, βλ. την απόφαση Bob Dogi ΔΕΕ, υπόθεση -241/15), το άρθρο 5 της οδηγίας ΕΕΕ δεν κάνει αναφορά σε υποκείμενη δικαστική απόφαση.

3.3. Γλώσσα του εντύπου και προβλήματα μετάφρασης

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 της οδηγίας EEE, τα κράτη μέλη, προκειμένου να μειώσουν τον αριθμό των προβλημάτων μετάφρασης, **δηλώνουν ποια άλλη ή ποιες άλλες επίσημες γλώσσες της ΕΕ**, πέραν της επίσημης γλώσσας ή των επίσημων γλωσσών των οικείων κρατών μελών, **μπορούν να χρησιμοποιηθούν** όταν το κράτος μέλος είναι το κράτος εκτέλεσης. Αν και η πλειοψηφία των κρατών μελών έχει δεχτεί μία επιπλέον γλώσσα (συχνά, αν και όχι πάντοτε, τα Αγγλικά), ορισμένα κράτη μέλη έχουν δηλώσει, παρά τη διατύπωση της οδηγίας EEE, ότι θα δεχτούν μόνο την δική τους επίσημη γλώσσα, ή ότι θα δεχτούν τα Αγγλικά μόνο σε επείγουσες περιπτώσεις.

Αναγνωρισμένη βέλτιστη πρακτική: Έχουν γίνει παράπονα για την ποιότητα των μεταφράσεων. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η EEE δεν επισυνάπτεται στη γλώσσα του κράτους μέλους έκδοσης, η αρχή εκτέλεσης δεν μπορεί να μεταφράσει στη χώρα της τα ασαφή μέρη του αιτήματος.

Αναγνωρισμένη βέλτιστη πρακτική: Η EEE αποτελεί δικαστική εντολή και συνεπώς πρέπει να εκδίδεται και να υπογράφεται στη γλώσσα/ες του κράτους μέλους έκδοσης.

Για τη μετάφραση, **θα πρέπει πάντα να χρησιμοποιείται το επίσημο έντυπο/υπόδειγμα EEE** στη γλώσσα του κράτους μέλους εκτέλεσης. Μεταφράστε μόνο τα μέρη του εντύπου που έχουν συμπληρωθεί από την αρχή έκδοσης, ώστε να αποφευχθούν αμφίσημες και ανεπίσημες/ανακριβείς μεταφράσεις. Το εργαλείο Compendium στον δικτυακό τόπο του ΕΔΔ προσφέρει λειτουργία αυτόματης μετάφρασης για τα «στατικά» μέρη του εντύπου. Τα έντυπα της EEE (παραρτήματα Α, Β και Γ) διατίθενται σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ σε μορφή Word στη νομική βιβλιοθήκη στον δικτυακό τόπο του ΕΔΔ. (Βλέπε παράρτημα Α ή «Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας — έντυπα» για να βρείτε τα παραρτήματα Α, Β και Γ.)

EEE που αποστέλλεται χωρίς μετάφραση θα πρέπει να θεωρείται «ελλιπής», βάσει του άρθρου 16 παράγραφος 2 στοιχείο α) της οδηγίας για την EEE. Σε μια τέτοια περίπτωση, η αρχή εκτέλεσης θα πρέπει να ενημερώσει την αρχή έκδοσης ότι η EEE είναι «ελλιπής», αντί να επιστρέψει το έντυπο ή να το αντιμετωπίσει ως «ανύπαρκτο».

Το έγγραφο του ΕΔΔ με τίτλο «Αρμόδιες αρχές, αποδεκτές γλώσσες, επείγοντα ζητήματα και πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την EEE» παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τις αποδεκτές γλώσσες, μεταξύ άλλων σε, ενδεχομένως, επείγουσες περιπτώσεις.

4. Έκδοση και διαβίβαση Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας

4.1. Εμπλεκόμενες αρμόδιες αρχές (αρχή έκδοσης και αρχή επικύρωσης)

Η οδηγία για την EEE έδωσε δικαστικό χαρακτήρα στη φάση έκδοσης με την απαίτηση οι EEE να εκδίδονται από δικαστή, δικαστήριο, τακτικό ανακριτή ή εισαγγελέα με αρμοδιότητα στη σχετική υπόθεση (η δικαστική αρχή ως **αρχή έκδοσης**), ή με την απαίτηση η EEE να επικυρώνεται από μία από αυτές τις αρχές (η δικαστική αρχή ως **αρχή επικύρωσης**). Βλέπε Άρθρο 2 στοιχείο γ) της οδηγίας για την EEE.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3 της οδηγίας για την EEE, οι κεντρικές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν ένα χρήσιμο διοικητικό ρόλο υποστήριξης των δικαστικών αρχών. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η κεντρική αρχή εκπληρώνει επιπρόσθετους ρόλους, όπως για παράδειγμα στη διέλευση κρατουμένων και στις συμφωνίες επιμερισμού του κόστους.

Όσον αφορά την **επαλήθευση**, είτε η αρμόδια αρχή είναι η αρχή έκδοσης της EEE ή η αρχή επικύρωσης της EEE, οι αρχές εκτέλεσης συνήθως βασίζονται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη. Ωστόσο, μπορεί να γίνει επαλήθευση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 9 παράγραφος

3 της οδηγίας για την EEE. Το έγγραφο του ΕΔΔ με τίτλο «Αρμόδιες αρχές, αποδεκτές γλώσσες, επείγοντα ζητήματα και πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την EEE» μπορεί να βοηθήσει στο να εκτιμηθεί αν η ληφθείσα EEE έχει εκδοθεί ή επικυρωθεί από αρμόδια αρχή. (Βλ. Επίσης **Κεφάλαιο 5.5. Επείγουσες περιπτώσεις**.)

4.2. Έλεγχος αναλογικότητας (άρθρο 6 παράγραφος 1)

Προϋποθέσεις που πρέπει να επαληθευτούν από την αρχή έκδοσης (άρθρο 6 της οδηγίας για την EEE):

- ▶ Το κράτος μέλος έκδοσης πρέπει να ελέγξει αν το μέτρο είναι **απαραίτητο και αναλογικό**.
- ▶ Το κράτος μέλος έκδοσης πρέπει να ελέγξει αν το μέτρο **θα μπορούσε να είχε διαταχθεί υπό τις ίδιες προϋποθέσεις σε παρόμοια εγχώρια υπόθεση**.

Η οδηγία για την ΕΕΕ αφήνει τον έλεγχο αναλογικότητας στα χέρια της αρχής έκδοσης (άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας), αλλά αν η αρχή εκτέλεσης έχει λόγο να πιστεύει ότι δεν πληροίται αυτή η προϋπόθεση, μπορεί να συμβουλευθεί την αρχή έκδοσης (άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας).

Η κατάσταση αυτή θα μπορούσε να προκύψει αν η περιγραφή του αδικήματος δεν είναι επαρκώς λεπτομερής, ή αν το ερευνητικό μέτρο που ζητείται είναι υπερβολικά ευρύ και δύσκολο να δικαιολογηθεί, ή το μέτρο δεν περιγράφεται κατά τρόπο επαρκώς σαφή που να επιτρέπει την ορθή αξιολόγησή του.

Ο **μηχανισμός διαβούλευσης** μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να παρασχεθούν σχετικές πληροφορίες και για να αποφευχθεί ο κίνδυνος περαιτέρω καθυστέρησης της εκτέλεσης. Μετά τη διαβούλευση η αρχή έκδοσης δύναται να ανακαλέσει την ΕΕΕ.

Θέματα σχετικά με τα έξοδα και αδικήματα ήσσονος σημασίας: Περιπτώσεις που ενέχουν κόστη που «θεωρούνται εξαιρετικά υψηλά» μπορούν να επιλυθούν μέσω του μηχανισμού διαβούλευσης του άρθρου 21 παράγραφος 2 της οδηγίας. Υπάρχουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με περιπτώσεις που ενέχουν έξοδα τα οποία, δεν είναι εξαιρετικά υψηλά από μόνα τους, αλλά σχετίζονται με **αδικήματα ήσσονος σημασίας** και τα οποία, αν επαναλαμβάνονται, θα μπορούσαν να συνεπάγονται υψηλά έξοδα. Ωστόσο, οι λόγοι μη αναγνώρισης καλύπτονται διεξοδικά στην οδηγία για την ΕΕΕ και υπολογισμοί σχετικά με το κόστος δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως λόγοι μη αναγνώρισης.

4.3. Πολλαπλά μέτρα, πολλαπλές Ευρωπαϊκές Εντολές Έρευνας;

Όταν ζητούνται πολλαπλά μέτρα, θα πρέπει, **κατ' αρχήν**, να περιλαμβάνονται σε **μία ΕΕΕ**. Ωστόσο, αναλόγως της φύσης και του εύρους της περίπτωσης, μπορεί να είναι σκόπιμη μια **διαφορετική προσέγγιση**. Παράγοντες που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψιν είναι οι εξής:

- ▶ **Θέματα εμπιστευτικότητας και κίνδυνος δημοσιοποίησης:** μπορεί να προτιμάται η χρήση διαφορετικών ΕΕΕ προκειμένου να προληφθεί η γνωστοποίηση ορισμένων πληροφοριών προς τους υπόπτους που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την εκτέλεση άλλων μέτρων.
- ▶ **Περιπλοκότητα της υπόθεσης:** Σε περίπλοκες υποθέσεις, στις οποίες απαιτούνται διαφορετικά μέτρα αναφορικά με διαφορετικά φυσικά και νομικά πρόσωπα με διαφορετικές θέσεις στη διαδικασία, είναι θέμα κοινού ενδιαφέροντος το να τηρηθεί εσωτερική συνοχή και συνέπεια μεταξύ των διαφόρων ενοτήτων του παραρτήματος Α (ιδίως μεταξύ των ενοτήτων Γ, Δ, Ε, Ζ, Η και Θ). Για το λόγο αυτό, η έκδοση πολλαπλών ΕΕΕ αντί

μίας αυτοτελούς ΕΕΕ μπορεί να είναι η προτιμότερη επιλογή.

- ▶ **Διαφορετικές αρχές υπεύθυνες για την εκτέλεση της ΕΕΕ:** σε αυτή την περίπτωση μπορεί να απαιτηθούν πολλαπλές ΕΕΕ. Ωστόσο, ορισμένες χώρες θεωρούν ότι αυτό είναι εσωτερικό θέμα, και ότι το κράτος μέλος εκτέλεσης θα πρέπει να είναι υπεύθυνο για την κατανομή του έργου, αντί να ζητήσει ξεχωριστές ΕΕΕ.

4.4. Διαβίβαση των Ευρωπαϊκών Εντολών Έρευνας (άρθρο 7)

Διαβίβαση (άρθρο 7 της οδηγίας για την ΕΕΕ)

Απ' ευθείας από την αρχή έκδοσης στην αρχή εκτέλεσης (με την επιφύλαξη του ορισμού κεντρικών αρχών).

Αναλόγως της φύσης, της πολυπλοκότητας και του επείγοντος της υπόθεσης, χρησιμοποιούνται, **διαφορετικοί δίαυλοι** για να επιταχυνθεί η διαβίβαση των ΕΕΕ και να διασφαλιστεί η γνησιότητα. Μεταξύ άλλων η Eurojust, τα σημεία επαφής του ΕΔΔ και οι δικαστικοί-σύνδεσμοι.

Η ύπαρξη ενός ασφαλούς δικτύου επικοινωνιών που επιτρέπει τη διαβίβαση των ΕΕΕ κατά τρόπο ασφαλή είναι ιδιαίτερης σημασίας. Για τον σκοπό αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναπτύσσει επί του παρόντος μια **ασφαλή διαδικτυακή πύλη** (σύστημα ψηφιακής ανταλλαγής ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων· μια δοκιμαστική έκδοσή του αναμένεται να είναι σε λειτουργία ως το τέλος του 2019). Αυτή η πύλη θα είναι μία πλατφόρμα με δίαυλο ασφαλούς επικοινωνίας για την ψηφιακή ανταλλαγή των ΕΕΕ και των απαντήσεων από τις δικαστικές αρχές της ΕΕ.

Επιπλέον, οι ΕΕΕ μπορούν να υποβληθούν μέσω της **ασφαλούς σύνδεσης Eurojust** (ωστόσο, δεν είναι όλα τα κράτη μέλη συνδεδεμένα και είναι δυνατή η επικοινωνία μόνο μεταξύ μιας εθνικής αρχής και της Eurojust, όχι μεταξύ εθνικών αρχών) και της **σύνδεσης ασφαλών τηλεπικοινωνιών του ΕΔΔ** (άρθρο 9 της απόφασης για το ΕΔΔ και άρθρο 7 παράγραφος 4 της οδηγίας για την ΕΕΕ). Ωστόσο, η ασφαλής σύνδεση δεν είναι κατάλληλη για άμεση επαφή μεταξύ των εθνικών αρχών.

5. Αναγνώριση και εκτέλεση Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας

5.1. Εμπλεκόμενες αρμόδιες αρχές

Το άρθρο 2 στοιχείο δ) της οδηγίας για την ΕΕΕ ορίζει την **αρχή εκτέλεσης** ως «αρχή αρμόδια να αναγνωρίζει μια ΕΕΕ και να εξασφαλίζει την εκτέλεσή της».

Αν μία **ΕΕΕ αποστέλλεται στη λάθος αρχή στο κράτος εκτέλεσης**, αντί να επιστραφεί θα πρέπει να προωθηθεί στη σωστή αρχή εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 6 της οδηγίας για την ΕΕΕ· η περίπτωση αυτή θα πρέπει να σημειώνεται στο παράρτημα Β.

Ορισμένα κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει μια κεντρική **αρχή παραλαβής**, π.χ. μία δικαστική αρχή που παραλαμβάνει και — αν έχει αρμοδιότητα — αναγνωρίζει την ΕΕΕ και στη συνέχεια διανέμει την προς εκτέλεση ΕΕΕ στην αρμόδια αρχή εκτέλεσης.

Αναγνωρισμένη βέλτιστη πρακτική::

- ▶ Για τον προσδιορισμό της αρμόδιας αρχής εκτέλεσης και των σχετικών στοιχείων επαφής, μπορεί να συμβουλευθεί κανείς τον **Ευρωπαϊκό Δικαστικό Άτλαντα**.
- ▶ Αν προβλέπονται πολλαπλά μέτρα σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και το κράτος εκτέλεσης δεν έχει κεντρική αρχή παραλαβής, η αρχή έκδοσης θα πρέπει να ενημερώσει τις αντίστοιχες αρχές εκτέλεσης για το ότι ζητούνται πολλαπλά μέτρα εντός της χώρας.

5.2. Αναγνώριση και εκτέλεση (άρθρο 9)

Κανόνας αναγνώρισης και εκτέλεσης (άρθρο 9 της οδηγίας για την ΕΕΕ):

- ▶ **υποχρέωση εκτέλεσης** (άρθρο 1 της οδηγίας για την ΕΕΕ),
- ▶ **«άνευ ετέρου»** (άρθρο 9 παράγραφος 1 της οδηγίας για την ΕΕΕ).

ΑΛΛΑ, υπό την προϋπόθεση **αναγνώρισης** από την αρχή εκτέλεσης.

Εφαρμοστέο δίκαιο για την εκτέλεση Η εκτέλεση διέπεται από τη **νομοθεσία του κράτους μέλους εκτέλεσης**.

ΑΛΛΑ η αρχή εκτέλεσης τηρεί τις διατυπώσεις και τις διαδικασίες που έχει ορίσει ρητώς η αρχή έκδοσης, αν αυτές «δεν είναι αντίθετες προς τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του κράτους εκτέλεσης».

Το άρθρο 9 παράγραφος 1 της οδηγίας για την ΕΕΕ αναφέρει ότι η αρχή εκτέλεσης **αναγνωρίζει** μια ΕΕΕ **«άνευ ετέρου»**, και μεριμνά για την εκτέλεσή της. Συνεπώς, η οδηγία για την ΕΕΕ δεν επιτρέπει την εκτενή μελέτη του φακέλου από το κράτος εκτέλεσης. Ωστόσο, ορισμένοι έλεγχοι είναι ακόμη απαραίτητοι. (Βλέπε επίσης άρθρο 10 παράγραφος 3 και άρθρο 11 της οδηγίας για την ΕΕΕ.)

Οι αρχές εκτέλεσης θα πρέπει να τηρούν, όσο το δυνατόν περισσότερο, τις διατυπώσεις και τις διαδικασίες που έχουν ορίσει ρητώς οι αρχές έκδοσης (άρθρο 9 παράγραφος 2 της οδηγίας για την ΕΕΕ), αλλά η ΕΕΕ θα πρέπει να εκτελείται «κατά τον ίδιο τρόπο και διαδικασία ως εάν επρόκειτο για ερευνητικό μέτρο διαταχθέν από αρχή του κράτους εκτέλεσης» (άρθρο 9 παράγραφος 1 της οδηγίας για την ΕΕΕ).

5.3. Προσφυγή σε εναλλακτικά ερευνητικά μέτρα (άρθρο 10)

Προσφυγή σε εναλλακτικά ερευνητικά μέτρα (άρθρο 10 της οδηγίας για την ΕΕΕ):

- ▶ αν το μέτρο **δεν υφίσταται** στο κράτος μέλος εκτέλεσης και δεν είναι ένα από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο άρθρο 10 παράγραφος 2 της οδηγίας για την ΕΕΕ (π.χ. μη παρεμβατικά μέτρα).
- ▶ αν το μέτρο **δεν θα ήταν διαθέσιμο** σε παρόμοια εγχώρια υπόθεση· ή
- ▶ αν μέτρο **λιγότερο οχληρό** θα είχε το ίδιο αποτέλεσμα.

Η οδηγία για την ΕΕΕ αφήνει τον έλεγχο αναλογικότητας στα χέρια της αρχής έκδοσης (βλέπε **κεφάλαιο 4.2. Έλεγχος αναλογικότητας**), αλλά προβλέπει επίσης ότι η αρχή εκτέλεσης μπορεί να **προσφύγει σε άλλο ερευνητικό μέτρο, όταν με αυτό θα είχε το ίδιο αποτέλεσμα με λιγότερο οχληρό τρόπο** (άρθρο 10 παράγραφος 3 της οδηγίας για την ΕΕΕ), π.χ. εντολή υποβολής στοιχείων αντί για έρευνα κατ' οίκον.

Δυσκολία που ανέκυψε: Όταν στα εμπλεκόμενα κράτη μέλη ισχύουν διαφορετικές νομικές προϋποθέσεις για τα ερευνητικά μέτρα.

Βέλτιστη πρακτική: Προκειμένου να αποφευχθούν άχρηστες διαβουλεύσεις και καθυστερήσεις μεταξύ των αρχών εκτέλεσης και έκδοσης, οι τελευταίες μπορούν να επισημαίνουν στην ίδια την ΕΕΕ ότι μπορεί να υιοθετηθούν λιγότερο οχληρά μέτρα (που οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα).

Το άρθρο 10 παράγραφος 2 της οδηγίας για την ΕΕΕ αναφέρεται στα ερευνητικά μέτρα που πρέπει πάντα να είναι διαθέσιμα στο δίκαιο του κράτους εκτέλεσης, όπως **μη παρεμβατικά μέτρα**, όπως ορίζονται στη νομοθεσία του κράτους εκτέλεσης (άρθρο 10 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της οδηγίας για την ΕΕΕ). Τα περισσότερα κράτη μέλη δεν έχουν ορισμό για τα «μη παρεμβατικά μέτρα» στη νομοθεσία τους, αλλά αντιμετωπίζουν τον όρο ως μια κοινή έννοια που ορίζεται από την καθημερινή νομική ιδιόλεκτο και περιλαμβάνει μέτρα που δεν επηρεάζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα και συχνά δεν απαιτούν δικαστική απόφαση (βλέπε επίσης αιτιολογική σκέψη 16).

5.4. Λόγοι μη αναγνώρισης ή μη εκτέλεσης (άρθρο 11)

Λόγοι μη αναγνώρισης/μη εκτέλεσης (άρθρο 11 της οδηγίας για την ΕΕΕ):

- α) Ασυλία ή προνόμιο**, που καθιστά **αδύνατη την εκτέλεση** της ΕΕΕ. Μπορεί να περιλαμβάνονται μέτρα προστασίας των ιατρικών και νομικών επαγγελματιών. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνονται, αν και δεν είναι προνόμια ή ασυλίες με τη στενή έννοια, κανόνες σχετικοί με την ελευθερία του τύπου και την ελευθερία έκφρασης (αιτιολογική σκέψη 20).
- β) Αν η εκτέλεση θα έβλαπτε ουσιώδη συμφέροντα εθνικής ασφάλειας.**
- γ) Στη διοικητική διαδικασία ή σε άλλες διαδικασίες που κινούνται από τις δικαστικές αρχές, αν η απόφαση μπορεί να οδηγήσει σε διαδικασία ενώπιον ποινικού δικαστηρίου και το μέτρο δεν θα επιτρεπόταν** σε παρόμοια εγχώρια υπόθεση.
- δ) Παραβίαση της αρχής *ne bis in idem*.**
- ε) Αν μια ΕΕΕ σχετίζεται με αδίκημα** στο κράτος εκτέλεσης αλλά **δεν συνιστά ποινικό αδίκημα** σε αυτό.
- στ) Παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων.**
- ζ) Διττό αξιόποινο** (με εξαιρέσεις — παράρτημα Δ).
- η) Η χρήση του ερευνητικού μέτρου περιορίζεται, βάσει της νομοθεσίας του κράτους εκτέλεσης, σε κατάλογο ή σε κατηγορία αδικημάτων ή σε αδικήματα που τιμωρούνται με κύρωση υπερβαίνουσα ένα συγκεκριμένο κατώτατο όριο**, που δεν περιλαμβάνει το αδίκημα το οποίο αφορά η ΕΕΕ.

Άρθρο 11 παράγραφος 4 της οδηγίας για την ΕΕΕ: **Υποχρέωση διαβούλευσης** σε σχέση με τα στοιχεία α), β), δ), ε) και στ) πριν αποφασιστεί η μη αναγνώριση ή η μη εκτέλεση μιας ΕΕΕ.

Οι λόγοι μη αναγνώρισης που προβλέπονται από την οδηγία για την ΕΕΕ (άρθρο 11 και άλλοι λόγοι που αναφέρονται στο κεφάλαιο IV της οδηγίας για την ΕΕΕ) περιέχονται σε **εξαντλητικό κατάλογο**, ο οποίος πρέπει να ερμηνεύεται

αυστηρά, καθώς οι λόγοι αυτοί συνιστούν εξαίρεση στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης. Ως εκ τούτου, το καθεστώς για τις ΕΕΕ δεν αφήνει κανένα περιθώριο για άρνηση εκτέλεσης των ΕΕΕ για λόγους που δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα κατάλογο, όπως, για παράδειγμα, βάσει της αρχής της σκοπιμότητας.

5.5. Επείγουσες περιπτώσεις

Η εκπλήρωση των διατυπώσεων που απαιτούνται από την οδηγία για την ΕΕΕ μπορεί να παρουσιάζει ιδιαίτερες προκλήσεις σε επείγουσες περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα η εξασφάλιση ότι το υπογεγραμμένο έντυπο ΕΕΕ αποστέλλεται στη γλώσσα πρωτοτύπου και μεταφράζεται στη γλώσσα που είναι αποδεκτή από το κράτος μέλος εκτέλεσης, ή η τήρηση της διαδικασίας επικύρωσης κατά τις δημόσιες αργίες ή τα Σαββατοκύριακα. Η οδηγία για την ΕΕΕ δεν ρυθμίζει προσωρινά μέτρα που λαμβάνονται πριν από την έκδοση μιας ΕΕΕ.

Βέλτιστη πρακτική ως προς τις επείγουσες υποθέσεις

- ▶ Σε επείγουσες περιπτώσεις, συνιστάται η επικοινωνία με την αρχή εκτέλεσης το συντομότερο δυνατόν, προκειμένου να εκτιμηθούν οι διαφορετικές εναλλακτικές επιλογές, κατά προτίμηση με την έγκαιρη συμμετοχή της **Eurojust** ή των **σημείων επαφής του ΕΔΔ**.
- ▶ Σε ορισμένα κράτη μέλη, γίνονται δεκτά σε επείγουσες περιπτώσεις αιτήματα μέσω, **email, fax ή ακόμη και τηλεφώνου**, απριν σταλεί η πραγματική ΕΕΕ. Το άρθρο 7 της Σύμβασης ΑΔΣ του 200 σχετικά με την εθελουσία ανταλλαγή πληροφοριών θα μπορούσε να δώσει λύση σε ορισμένες περιστάσεις.
- ▶ Ορισμένα κράτη μέλη τα οποία δεν έχουν δηλώσει ότι αποδέχονται άλλη επίσημη γλώσσα βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 της οδηγίας για την ΕΕΕ, εντούτοις, **αποδέχονται επείγουσα ΕΕΕ στα αγγλικά**, αρκεί να ακολουθήσει σύντομα η μεταφρασμένη ΕΕΕ.
- ▶ Όταν απαιτείται επικύρωση ΕΕΕ, ορισμένα κράτη μέλη προτιμούνται, σε επείγουσες περιπτώσεις, να λάβουν κάποια **αρχικά μέτρα για να εξασφαλίσουν αποδεικτικά στοιχεία** πριν παραλάβουν καν την επικυρωμένη ΕΕΕ. Σε αυτές τις περιπτώσεις απαιτείται μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με σύντομη γραπτή έκθεση των πραγματικών περιστατικών. Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη αποδέχονται επιβεβαίωση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από την αρμόδια αρχή επικύρωσης όταν η αρχή επικύρωσης δεν είναι διαθέσιμη για να υπογράψει την ΕΕΕ.
- ▶ Το έγγραφο του ΕΔΔ με τίτλο «Αρμόδιες αρχές, αποδεκτές γλώσσες, επείγοντα ζητήματα και πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΕΕΕ» περιέχει πληροφορίες για επείγουσες

υποθέσεις σε κάθε κράτος μέλος, π.χ. για τον βαθμό στον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η αγγλική γλώσσα και για τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ως πρώτο βήμα.

5.6. Γνωστοποίηση παραλαβής (άρθρο 16 παράγραφος 1, παράρτημα Β) και προθεσμίες (άρθρο 12, παράρτημα Β)

Η χρήση του **παραρτήματος Β** για τη γνωστοποίηση της παραλαβής της ΕΕΕ είναι υποχρεωτική (άρθρο 16 παράγραφος 1 της οδηγίας για την ΕΕΕ). Πράγματι, το παράρτημα Β πρέπει να συμπληρώνεται και να αποστέλλεται στην αρχή έκδοσης κάθε φορά που παραλαμβάνεται μια ΕΕΕ. Όταν η αρχή παραλαβής διαβιβάζει την ΕΕΕ σε άλλη αρχή για την εκτέλεσή της, η πληροφορία αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνεται στο παράρτημα Β και η αρχή έκδοσης θα πρέπει εν συνεχεία να επικοινωνεί άμεσα με την τελευταία. Το παράρτημα Β χρησιμεύει επίσης για να πληροφορείται η αρχή έκδοσης από ποια ημερομηνία πρέπει να τρέχουν οι προθεσμίες.

Υποχρεωτικές προθεσμίες (άρθρο 12 της οδηγίας για την ΕΕΕ):

Η έκδοση της απόφασης σχετικά με την αναγνώριση ή την εκτέλεση της ΕΕΕ και η εκτέλεση του μέτρου πραγματοποιούνται **«με την ταχύτητα και την προτεραιότητα που θα δινόταν για εθνική υπόθεση»**.

▶ Υποχρεωτικές προθεσμίες

- Για λήψη της απόφασης αναγνώρισης ή εκτέλεσης (30 μέρες + 30 μέρες), και
- Για λήψη του μέτρου (90 μέρες μετά την απόφαση αναγνώρισης ή εκτέλεσης).

▶ Προσωρινά μέτρα (άρθρο 32)

- Απόφαση, αν είναι δυνατόν, εντός 24 ωρών από την παραλαβή της ΕΕΕ.

Όπως και με άλλα μέσα αμοιβαίας αναγνώρισης, η οδηγία για την ΕΕΕ προβλέπει **προθεσμίες** για την αναγνώριση ή την εκτέλεση και για τη διενέργεια ερευνητικού μέτρου/-ων. Το άρθρο 12 παράγραφος 6 της οδηγίας για την ΕΕΕ προβλέπει ότι, σε περιπτώσεις όπου η αρχή εκτέλεσης δεν είναι εφικτό να τηρήσει την προθεσμία, ενημερώνει την αρχή έκδοσης για τους λόγους της καθυστέρησης και διαβουλεύεται με την αρχή έκδοσης σχετικά με τον κατάλληλο χρόνο εκτέλεσης του ερευνητικού μέτρου/-ων. Συνεπώς, η εκτέλεση της ΕΕΕ αναβάλλεται. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει η καθυστέρηση να είναι αιτία ή λόγος μη εκτέλεσης.

Περιπτώσεις που αφορούν ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία και μικρά διαστήματα διατήρησης των δεδομένων: Η οδηγία για την ΕΕΕ

προβλέπει την πιθανότητα του λεγόμενου **προσωρινού μέτρου για πολύ επείγουσες καταστάσεις** (Άρθρο 32 της οδηγίας για την ΕΕΕ), με σκοπό την προσωρινή πρόληψη της καταστροφής,

μετατροπής, απομάκρυνσης, μεταφοράς ή διάθεσης ενός στοιχείου (συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων) το οποίο μπορεί να χρησιμεύσει ως απόδειξη. Σε αυτή την περίπτωση, η αρχή εκτέλεσης αποφασίζει και κοινοποιεί την απόφαση της περί του προσωρινού μέτρου το συντομότερο δυνατόν και, εφόσον είναι εφικτό, εντός 24 ωρών. Απαιτείται έγκαιρος συντονισμός και η συμμετοχή των δικαστικών αρχών.

6. Ειδικά ερευνητικά μέτρα (άρθρα 22-31)

6.1. Γενικά

Η οδηγία για την ΕΕΕ προβλέπει στα άρθρα 22-31 διάφορα ειδικά ερευνητικά μέτρα.

Τα κεφάλαια 6.2 έως 6.7 ενσωματώνουν τις εμπειρίες που συγκέντρωσαν η Eurojust και το ΕΔΔ σε σχέση με κάποια ερευνητικά μέτρα. Ωστόσο, δεν περιέχουν συνολική επισκόπηση, καθώς οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με ορισμένα ερευνητικά μέτρα είναι περιορισμένες, όπως, για παράδειγμα, σχετικά με την προσωρινή μεταγωγή κρατουμένων (άρθρο 22 της οδηγίας για την ΕΕΕ) και με τις μυστικές έρευνες (άρθρο 29 της οδηγίας για την ΕΕΕ).

6.2. Εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη (άρθρο 24)

Στο άρθρο 24 προβλέπεται η δυνατότητα **εξέτασης υπόπτων/κατηγορουμένων με εικονοτηλεδιάσκεψη**. Η σχετική με την εφαρμογή νομοθεσία ορισμένων κρατών μελών επιτρέπει την εξέταση υπόπτων ή κατηγορουμένων με εικονοτηλεδιάσκεψη, μόνο με τη συναίνεση αυτών (άρνηση· λόγος υποχρεωτικής άρνησης της αναγνώρισης) ενώ η νομοθεσία άλλων κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή είναι λιγότερο αυστηρή (δυνατότητα άρνησης· λόγος δυνητικής άρνησης της αναγνώρισης).

Στο άρθρο 24 παράγραφος 1 της οδηγίας για την ΕΕΕ: προβλέπεται, επίσης, η δυνατότητα **εξέτασης «μαρτύρων» ή «πραγματογνωμόνων» με εικονοτηλεδιάσκεψη**. Παρόλο που δεν γίνεται ρητή αναφορά σε «θύματα» και, σύμφωνα με ορισμένα εθνικά νομικά συστήματα, τα «θύματα» δεν θεωρούνται «μάρτυρες» (διαφορετικά δικονομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, δεν υποχρεούνται να καταθέτουν ή να λένε την αλήθεια), φαίνεται ότι τα περισσότερα κράτη μέλη δέχονται ότι τα «θύματα» εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 24 της οδηγίας για την ΕΕΕ.

Εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη κατά τη διάρκεια της δίκης: Τέθηκε το ερώτημα κατά πόσον η ΕΕΕ θα μπορούσε

να χρησιμοποιηθεί για την εξέταση κατηγορουμένων κατά τη διάρκεια της δίκης και, ως εκ τούτου, να αποτελέσει εναλλακτικό τρόπο, αντί της προσωρινής μεταγωγής, για τη διασφάλιση της συμμετοχής του κατηγορουμένου στην ποινική δίκη. Στην αιτιολογική σκέψη 25 επιβεβαιώνεται ότι η οδηγία για την ΕΕΕ καλύπτει όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της δίκης. Είναι βέβαιο ότι η εξέταση με εικονοτηλεδιάσκεψη κατά τη διάρκεια της δίκης –όπως νοείται στο συγκεκριμένο πλαίσιο– δεν θα χρησιμοποιηθεί από εκείνα τα κράτη μέλη, των οποίων η εθνική νομοθεσία απαιτεί τη φυσική παρουσία του κατηγορουμένου στη δίκη. Ομοίως, το εν λόγω μέτρο ενδέχεται να μην χρησιμοποιηθεί –υπό τις ίδιες περιστάσεις– από εκείνα τα κράτη μέλη, τα οποία χρησιμοποιούν τις εικονοτηλεδιάσκεψεις μόνο για την συλλογή αποδεικτικών στοιχείων. Οι χώρες αυτές, ωστόσο, ενδέχεται να εκτελούν τέτοιες ΕΕΕ προερχόμενες από κράτη μέλη στα οποία επιτρέπονται οι εικονοτηλεδιάσκεψεις, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζονται τα δικαιώματα του κατηγορουμένου και ότι η εκτέλεση δεν θεωρείται ότι αντίκειται σε θεμελιώδεις αρχές της νομοθεσίας του κράτους εκτέλεσης (βλ. άρθρο 24 παράγραφος 2 στοιχείο β) της οδηγίας για την ΕΕΕ).

Βέλτιστη πρακτική:

- ▶ Εάν ένα προς εξέταση πρόσωπο έχει διαφορετικό καθεστώς (μάρτυρα) στο κράτος μέλος έκδοσης από ό,τι στο κράτος μέλος εκτέλεσης (υπόπτου), το εν λόγω πρόσωπο θα πρέπει, όταν εξετάζεται, να ενημερώνεται για τα δικαιώματα που έχει τόσο ως μάρτυρας όσο και ως ύποπτος βάσει του δικαίου καθενός από τα δύο κράτη μέλη.
- ▶ Ομοίως, στην περίπτωση της εικονοτηλεδιάσκεψης, ένας ύποπτος/κατηγορούμενος προστατεύεται από τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται και στα δύο νομικά συστήματα, δηλαδή τα δικαιώματα που υφίστανται τόσο στο κράτος εκτέλεσης όσο και στο κράτος έκδοσης, και οι μάρτυρες και οι πραγματογνώμονες μπορούν να επικαλεστούν το δικαίωμά τους να μην καταθέσουν, εφόσον το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται σε κάποιο από τα δύο νομικά συστήματα (βλ. άρθρο 24 παράγραφος 5 στοιχείο ε) της οδηγίας για την ΕΕΕ).

6.3. Εξέταση με τηλεφωνική διάσκεψη (άρθρο 25)

Στην οδηγία για την ΕΕΕ προβλέπεται η δυνατότητα **εξέτασης μαρτύρων και πραγματογνωμόνων με τηλεφωνική διάσκεψη**, αλλά φαίνεται να αποκλείεται η δυνατότητα αυτή για υπόπτους και κατηγορουμένους, καθώς στο κείμενο του άρθρου 25 παράγραφος 2 της οδηγίας για την ΕΕΕ δεν γίνεται καμία αναφορά στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 24 της οδηγίας για την ΕΕΕ.

6.4. Πληροφορίες σχετικά με τραπεζικές και άλλες χρηματοοικονομικές συναλλαγές (άρθρο 27)

Στο άρθρο 27 της οδηγίας για την ΕΕΕ προβλέπεται η δυνατότητα εκτέλεσης ΕΕΕ προς απόκτηση οικονομικών αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με λογαριασμούς, οποιασδήποτε φύσεως, που διατηρεί σε τράπεζα ή σε άλλο μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το πρόσωπο που υπόκειται σε ποινική διαδικασία. Ως εκ τούτου, το άρθρο αυτό δεν αφορά υπόπτους ή κατηγορουμένους, αλλά περιλαμβάνει, επίσης, **κάθε άλλο πρόσωπο** σε σχέση με το οποίο τέτοιου είδους πληροφορίες οικονομικής φύσης κρίνονται απαραίτητες, υπό τον όρο ότι το σχετικό αίτημα είναι επαρκώς αιτιολογημένο προς τον σκοπό της χρήσης των εν λόγω πληροφοριών κατά τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας (αναλογικότητα· βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 27).

6.5. Συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε πραγματικό χρόνο (άρθρο 28)

Τα περισσότερα κράτη μέλη θεωρούν ότι η συγκεκριμένη διατύπωση του άρθρου 28 της οδηγίας για την ΕΕΕ είναι επαρκώς ευρεία, ώστε να αφήνει περιθώριο για μέτρα όπως ο έλεγχος μέσω βίντεο, η παρακολούθηση ή ο εντοπισμός με τη χρήση τεχνικών συσκευών (GPS) και η πρόσβαση σε σύστημα πληροφορικής.

6.6. Παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών με τεχνική βοήθεια (άρθρο 30)

Διαφορετικές απόψεις επικρατούν ως προς το ζήτημα εάν το άρθρο 30 της οδηγίας για την ΕΕΕ μπορεί να εφαρμοστεί σε περίπτωση αιτήματος για εγκατάσταση κρυφής συσκευής ακρόασης (π.χ. η τοποθέτηση «κοριού» σε αυτοκίνητο).

6.7. Παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών χωρίς τεχνική βοήθεια (άρθρο 31)

Στο άρθρο 31 της οδηγίας για την ΕΕΕ ρυθμίζεται η **κοινοποίηση προς το κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται ο παρακολουθούμενος και από το οποίο δεν απαιτείται παροχή τεχνικής βοήθειας** (παράρτημα Γ). Η **έλλειψη κοινοποίησης και/ή έλλειψη έγκρισης** θα μπορούσαν να εγείρουν ζήτημα ως προς το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η κεντρική αρχή θεωρείται αρμόδια για τη λήψη του παραρτήματος Γ, ενώ σε άλλα κράτη μέλη ο παραλήπτης είναι η τοπική αρχή, εάν είναι γνωστή.

Σχετικά με τον βαθμό στον οποίο αρχή, προς την οποία έχει γίνει κοινοποίηση, θα πρέπει να προβαίνει σε έλεγχο ως προς το αν 'η παρακολούθηση δεν θα επιτρεπόταν σε παρόμοια εγχώρια υπόθεση' (άρθρο 31 παράγραφος 3 της οδηγίας για την ΕΕΕ): Υπάρχει διάσταση απόψεων, από τον απλώς τυπικό διαδικαστικό έλεγχο μέχρι την ουσιαστική εξέταση, για την οποία ζητούνται συμπληρωματικές πληροφορίες για τη διενέργεια αξιολόγησης, η οποία θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει στον τερματισμό της παρακολούθησης και/ή στην έκδοση απόφασης με την οποία θα απαγορεύεται η χρήση του υλικού της παρακολούθησης ως αποδεικτικού υλικού. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να ζητηθεί από τις εθνικές αρχές να παράσχουν περισσότερες πληροφορίες από αυτές που ζητούνται με βάση το παράρτημα Α. Η κοινοποίηση δεν συνιστά διαταγή αναγνώρισης ερευνητικού μέτρου (παράρτημα Α)· απλά αντανακλά το σεβασμό στην κυριαρχία της άλλης χώρας.

Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του άρθρου 31 της οδηγίας για την ΕΕΕ: Υπάρχει διάσταση απόψεων ως προς το αν η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, επίσης, και στην περίπτωση κρυφής συσκευής ακρόασης (π.χ. τοποθέτηση «κοριού» σε αυτοκίνητο).

7. Κανόνας της ειδικότητας

Εκτός από τον ειδικό ρόλο του σε ζητήματα που αφορούν την έκδοση και τη μεταγωγή καταδίκων, ο «κανόνας της ειδικότητας» παραδοσιακά εφαρμόζεται, επίσης, και σε αιτήματα ΑΔΣ για συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων (π.χ. άρθρο 23 της Σύμβασης ΑΔΣ του 2000). Η **οδηγία για την ΕΕΕ δεν ρυθμίζει ρητά στον κανόνα της ειδικότητας**, ωστόσο, και μεταξύ των κρατών μελών υπάρχει διάσταση απόψεων όσον αφορά το κατά πόσον ο κανόνας της ειδικότητας εφαρμόζεται στο πλαίσιο της οδηγίας για την ΕΕΕ.

Αυτή η διάσταση απόψεων οδηγεί σε διαφορετικές προσεγγίσεις όσον αφορά την έκδοση ή την εκτέλεση ΕΕΕ. Από τη σκοπιά του κράτους μέλους εκτέλεσης, ορισμένα κράτη μέλη αναφέρουν ρητά ότι, κατά την εκτέλεση ΕΕΕ, η χρήση αποδεικτικών στοιχείων είναι δυνατή μόνο για το σκοπό της εκάστοτε συγκεκριμένης έρευνας: άλλα κράτη μέλη δεν αναφέρουν τίποτα, υποθέτουν όμως ότι τα αποδεικτικά στοιχεία δεν θα χρησιμοποιηθούν για άλλο σκοπό. Από τη σκοπιά του κράτους μέλους έκδοσης, ορισμένα κράτη μέλη θεωρούν ότι, πριν από τη χρήση των αποδεικτικών στοιχείων

σε διαφορετική υπόθεση, θα πρέπει πάντοτε να ζητείται η άδεια του κράτους μέλους έκδοσης: άλλα θεωρούν ότι η ενέργεια αυτή δεν είναι απαραίτητη, καθώς η αρχή έκδοσης αποφασίζει και τα κράτη μέλη διαβιβάζουν τα αποδεικτικά στοιχεία αναλόγως, με την επιφύλαξη του εφαρμοστέου νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων.

Αναγνωρισμένη βέλτιστη πρακτική

- ▶ Σε περιπτώσεις όπου εφαρμόστηκαν παράλληλα τόσο μία ΚΟΕ όσο και μία ΕΕΕ, συνιστάται ρητή αναφορά στις ΕΕΕ ότι τα μέλη της ΚΟΕ μπορούν να ανταλλάσσουν τα αποδεικτικά στοιχεία που αποκτήθηκαν με την ΕΕΕ (εκτός της ΚΟΕ).
- ▶ Για την αποφυγή προβλημάτων, συνιστάται η υποβολή χωριστού αιτήματος από το κράτος μέλος έκδοσης, πριν από τη χρησιμοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων για σκοπούς άλλους από το σκοπό ή τους σκοπούς που αναφέρονται στην αρχική ΕΕΕ.

8. Η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας έναντι άλλων μέσων

8.1. ευρωπαϊκή εντολή έρευνας έναντι μέσων δέσμευσης

Ένα αντικείμενο μπορεί να κριθεί αναγκαίο τόσο ως αποδεικτικό στοιχείο όσο και για τους σκοπούς δήμευσης. Αν εξασφαλιστεί η χρήση ενός αντικειμένου για τη **συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων**, εφαρμόζεται η ΕΕΕ. Για την **εξασφάλιση ενός αντικειμένου προς χρήση σε μεταγενέστερη δήμευση**, απαιτείται **απόφαση δέσμευσης** (βλ. επίσης Απόφαση-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ). Αν ένα αντικείμενο κρίνεται αναγκαίο και για τους δύο σκοπούς, η κρατούσα άποψη είναι ότι θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί η ΕΕΕ, αν ο πρωταρχικός στόχος είναι η συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων. Στη σχετική αξιολόγηση προβαίνει η αρχή έκδοσης, η οποία, επιπλέον, αποσαφηνίζει τον σκοπό του μέτρου δέσμευσης.

Η δέσμευση και η δήμευση περιουσίας για την αποκατάσταση της ζημίας του ζημιωθέντος δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για την ΕΕΕ (εξακολουθεί να εφαρμόζεται το άρθρο 8 της Σύμβασης ΑΔΣ του 2000· βλ. επίσης **Κεφάλαιο 2.1. Κάθε ερευνητικό μέτρο και αντίστοιχες διατάξεις**). Αντίθετα, θα πρέπει να υποβληθεί αίτημα ΑΔΣ. Όταν εκδίδεται ΕΕΕ (με σκοπό τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων) και, εν συνεχεία, η περιουσία αποδίδεται στο κράτος έκδοσης χωρίς περιορισμούς ως προς τη χρήση της (συμπεριλαμβανομένης της επιστροφής της στο κράτος εκτέλεσης), το κράτος έκδοσης δύναται, σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία, να λάβει απόφαση σχετικά με την αποκατάσταση.

8.2. Η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας έναντι των κοινών ομάδων έρευνας

Γενικά, οι ΕΕΕ και οι ΚΟΕ είναι διαφορετικά εργαλεία και θα πρέπει να γίνεται αξιολόγηση κατά περίπτωση όσον αφορά το ποιο μέσο είναι το πιο κατάλληλο για τις εκάστοτε περιστάσεις (π.χ. εμπλεκόμενες χώρες, πολυπλοκότητα της υπόθεσης, είδος και αριθμός των απαιτούμενων μέτρων έρευνας, αναμενόμενο κόστος κ.λπ.). Ορισμένες φορές, **είναι δυνατός ο συνδυασμός των δύο εργαλείων** και τα αποδεικτικά στοιχεία που αποκτά μία χώρα της ΚΟΕ

με εξερχόμενη ΕΕΕ προς χώρα εκτός της ΚΟΕ μπορούν να ανταλλάσσονται εντός της ΚΟΕ (με ειδική ρήτρα στην ΕΕΕ, με την οποία θα επιτρέπεται η ανταλλαγή αποδεικτικών στοιχείων). Σε χώρες όπου οι αρχές επιβολής του νόμου παίζουν σημαντικό ρόλο, η προτιμώμενη επιλογή ενδέχεται να είναι οι ΚΟΕ και όχι ένα καθεστώς ΕΕΕ που υλοποιείται μέσω της δικαστικής οδού.

8.3. Η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας έναντι του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης

Στην **αιτιολογική σκέψη 25** της οδηγίας για την ΕΕΕ τονίζεται ότι, εάν ένα πρόσωπο πρόκειται να μεταχθεί σε άλλο κράτος μέλος για τους σκοπούς της ποινικής δίωξης, μεταξύ δε άλλων να προσαχθεί ενώπιον δικαστηρίου για τη διεξαγωγή της δίκης, θα πρέπει να εκδίδεται ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

Ωστόσο, η οδηγία για την ΕΕΕ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη **μεταγωγή προσώπων με σκοπό τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων από το οικείο πρόσωπο**. Δεδομένου ότι το μέτρο αυτό αφορά τη στέρηση της ελευθερίας, στις πρακτικές ρυθμίσεις, που προβλέπονται στο άρθρο 22 παράγραφος 5 της οδηγίας για την ΕΕΕ, θα πρέπει να συμμετέχει δικαστής στο κράτος μέλος έκδοσης.

8.4. Διασυνοριακοί έλεγχοι

Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 9 της οδηγίας για την ΕΕΕ, η **οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται στη διασυνοριακή παρακολούθηση** που αναφέρεται στη σύμβαση για την εφαρμογή της συμφωνίας Σένγκεν. Τα περισσότερα κράτη μέλη θεωρούν ότι η διασυνοριακή παρακολούθηση αποτελεί αντικείμενο της αστυνομικής συνεργασίας και ότι, στις περιπτώσεις αυτές, δεν θα πρέπει να εκδίδεται ΕΕΕ. Για άλλα κράτη μέλη, η διασυνοριακή παρακολούθηση αποτελεί αντικείμενο της δικαστικής συνεργασίας. Ορισμένα κράτη μέλη εξέφρασαν, επίσης, την άποψη ότι η διασυνοριακή παρακολούθηση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ΕΕΕ, παρά μόνο εάν στη διαδικασία περιλαμβάνονται η παρακολούθηση των συσκευών, ο γεωτοπισμός και/ή οι τηλεφωνικές υποκλοπές. Οι διαφορετικές ερμηνείες ως προς το πεδίο εφαρμογής της ΕΕΕ σχετικά με τη διασυνοριακή παρακολούθηση ενδέχεται να δημιουργήσουν προβλήματα. Ένα ζήτημα είναι ο περιορισμός της χρήσης των αποδεικτικών στοιχείων που έχουν συγκεντρωθεί μέσω διασυνοριακής παρακολούθησης. Σε ορισμένα κράτη μέλη, τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί με τη χρήση αυτού του μέτρου μπορούν να χρησιμοποιηθούν ενώπιον δικαστηρίου, ενώ σε κάποια άλλα κράτη μέλη όχι.

Σε ορισμένα κράτη μέλη, όπου η έκδοση ΕΕΕ για διασυνοριακή παρακολούθηση δεν είναι δυνατή, διότι δεν προβλέπεται από την εθνική τους νομοθεσία, το μέτρο αυτό, που περιλαμβάνεται σε ΕΕΕ που απευθύνεται σε αυτά τα κράτη μέλη, μπορεί παρόλα αυτά να εφαρμοστεί, εφόσον στην εθνική νομοθεσία τους λαμβάνονται υπόψη πιθανές διαφορές με την εθνική νομοθεσία άλλων κρατών μελών.

9. Συνδρομή που παρέχεται από την Eurojust και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο

9.1. Γενικές παρατηρήσεις

Η Eurojust και το ΕΔΔ μπορούν να παρέχουν διευκολύνσεις και συμβουλές κατά τη διάρκεια των διάφορων φάσεων του κύκλου ζωής μιας ΕΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των φάσεων της σύνταξης, της διαβίβασης, της αναγνώρισης, της εκτέλεσης και της παρακολούθησης. Προκειμένου να αποφασίσετε αν θα επικοινωνήσετε με τη Eurojust ή το ΕΔΔ για μια συγκεκριμένη υπόθεση, παρακαλείστε να συμβουλευτείτε το κοινό έγγραφο του ΕΔΔ και της Eurojust με τίτλο «Συνδρομή στη Διεθνή Συνεργασία σε Ποινικές Υποθέσεις για Δικαστικούς Λειτουργούς».

Πριν από την έκδοση της ΕΕΕ, η Eurojust και το ΕΔΔ δύνανται, για παράδειγμα, να παρέχουν συνδρομή στους ακόλουθους τομείς: i) σύνταξη της ΕΕΕ και αποσαφήνιση νομικών ζητημάτων· ii) προσδιορισμός της αρμόδιας αρχής παραλαβής/εκτέλεσης της

ΕΕΕ· iii) συμβουλευτικός ρόλος στην επιλογή της χρήσης της ΕΕΕ σε σχέση με άλλα μέσα (αμοιβαίας αναγνώρισης)· iv) ανάπτυξη πιθανής στρατηγικής συνεργασίας (συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού του χρονοδιαγράμματος).

Μετά την έκδοση της ΕΕΕ, η αρχή έκδοσης ή η αρχή εκτέλεσης μπορούν να αιτηθούν τη συνδρομή της Eurojust και του ΕΔΔ όσον αφορά ζητήματα, όπως αν: i) η παραλαβή της ΕΕΕ πραγματοποιήθηκε κανονικά· ii) ΚΟΙΝΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ — EUROJUST/ΕΔΔ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΕΕ Σελίδα 16 από 18 η ΕΕΕ είναι έτοιμη προς εκτέλεση (άρθρο 9 παράγραφος 6 της οδηγίας για την ΕΕΕ)· iii) έχουν διαπιστωθεί τυχόν εμπόδια (άρθρο 7 παράγραφος 7 της οδηγίας για την ΕΕΕ)· και iv) απαιτούνται οποιεσδήποτε πρόσθετες πληροφορίες ή έγγραφα (άρθρο 11 παράγραφος 4 της οδηγίας για την ΕΕΕ).

Κάθε φορά που ενεργοποιείται διαδικασία διαβούλευσης ή κάθε φορά που χρειάζεται πρόσθετη ανατροφοδότηση, η Eurojust και το ΕΔΔ μπορούν να παίξουν το **ρόλο του «γεφυρωποιού»**. Η ΕΕΕ προβλέπει αρκετές διαδικασίες διαβούλευσης, μέσω

- ▶ να ελέγξουν την ορθότητα της ΕΕΕ (έλεγχος αναλογικότητας (άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας για την ΕΕΕ),
- ▶ να αποσαφηνίσουν τυχόν σημεία που δημιουργούν εμπόδια και να ελέγξουν τη γνησιότητα οποιουδήποτε εγγράφου (άρθρο 7 παράγραφος 7 της οδηγίας για την ΕΕΕ),
- ▶ να διευκολύνουν την αναγνώριση και εκτέλεση ΕΕΕ (άρθρο 9 παράγραφος 6 της οδηγίας για την ΕΕΕ),
- ▶ να παράσχουν συμβουλές σχετικά με τη δυνατότητα προσφυγής σε διαφορετικό είδος ερευνητικού μέτρου καθώς και με τη δυνατότητα απόσυρσης της ΕΕΕ (άρθρο 10 παράγραφος 4 της οδηγίας για την ΕΕΕ),
- ▶ να παράσχουν συμβουλές σχετικά με την παροχή των απαραίτητων πληροφοριών, αν υπάρχουν λόγοι άρνησης της αναγνώρισης ή της εκτέλεσης μιας ΕΕΕ, πριν από τη λήψη της σχετικής απόφασης (άρθρο 11 παράγραφος 4 της οδηγίας για την ΕΕΕ),
- ▶ να συζητήσουν για τον κατάλληλο χρόνο εκτέλεσης του συγκεκριμένου ερευνητικού μέτρου, σε περιπτώσεις όπου η τήρηση της προθεσμίας δεν είναι πρακτικά εφικτή (άρθρο 12 παράγραφος 6 της οδηγίας για την ΕΕΕ),
- ▶ να παράσχουν συμβουλές σχετικά με την προσωρινή διαβίβαση των αποδεικτικών στοιχείων (άρθρο 13 παράγραφος 4 της οδηγίας για την ΕΕΕ),
- ▶ να ανταλλάξουν παρατηρήσεις σχετικά με την έννομη προστασία (άρθρο 14 παράγραφος 5 της οδηγίας για την ΕΕΕ),
- ▶ να αποφασίσουν κατά πόσον και με ποιο τρόπο θα κατανεμηθούν τυχόν έκτακτα έξοδα (άρθρο 21 παράγραφος 2 της οδηγίας για την ΕΕΕ), και
- ▶ να αποσαφηνίσουν ζητήματα σχετικά με τη συμπλήρωση του εντύπου που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Γ (κοινοποίηση παρακολουθήσεων για τις οποίες δεν απαιτείται

9.2. Eurojust

Η οδηγία για την ΕΕΕ αποτελεί κατ' ουσίαν εργαλείο για διμερή συνεργασία. Δεν εξετάζει τον πολυμερή συντονισμό, το συντονισμό μεταξύ πολλών δικαιοδοσιών ή την πολυτομεακή διάσταση της καταπολέμησης του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος.

Σε **πολύπλοκες περιπτώσεις πολυμερούς χαρακτήρα**, στις οποίες τα μέτρα επηρεάζουν διάφορα τμήματα της εθνικής επικράτειας και για τις οποίες απαιτείται ταυτόχρονος συντονισμός με άλλα μέτρα στο κράτος μέλος έκδοσης και/ή σε άλλα κράτη μέλη ή σε τρίτες χώρες εκτός ΕΕ, η Eurojust μπορεί να συνδράμει. Ομοίως, οι αρχές έκδοσης μπορούν να βασίζονται στην Eurojust, όταν πρόκειται να εκδώσουν ΕΕΕ σε περιπτώσεις πολλαπλών δικαιοδοσιών. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται η ανάληψη πολλαπλών ενεργειών σε διαφορετικά κράτη μέλη, ιδίως όταν τα ερευνητικά μέτρα πρέπει να υλοποιηθούν σε μία συγκεκριμένη κοινή ημέρα δράσης, με **συντονισμένο τρόπο και ταυτόχρονα** σε διάφορα κράτη, λαμβάνοντας υπόψη τους υφιστάμενους **μηχανισμούς συντονισμού της Eurojust** (συντονιστικές συναντήσεις και κέντρα συντονισμού).

Σχέδια ΕΕΕ παρέχονται συχνά πριν από μια συντονιστική συνάντηση ή πριν από μια ημέρα δράσης, ώστε να διευκολύνονται οι αρχές εκτέλεσης στην παροχή ανατροφοδότησης, με σκοπό να εξασφαλίζεται η ομαλή εκτέλεση της τελικής ΕΕΕ.

9.3. Το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο

Τα **σημεία επαφής του ΕΔΔ** λειτουργούν ως «**ενεργοί διαμεσολαβητές**» και επικουρούν τις αρχές έκδοσης και εκτέλεσης στη δημιουργία άμεσων επαφών. Όπως περιγράφεται ανωτέρω, τα σημεία επαφής του ΕΔΔ παρέχουν συνδρομή σχετικά με την ΕΕΕ σε καθημερινή βάση. Η επικοινωνία με τα σημεία επαφής του ΕΔΔ έχει αποδειχτεί ιδιαίτερα πολύτιμη για τη διερεύνηση των περαιτέρω ενεργειών σε επείγουσες περιπτώσεις, καθώς και όταν η αρμόδια αρχή επικύρωσης σε ένα κράτος μέλος έκδοσης δεν ήταν διαθέσιμη για την υπογραφή μιας ΕΕΕ. Η επικοινωνία με τα σημεία επαφής του ΕΔΔ συνιστάται, επίσης, όταν απαιτείται η λήψη αρκετών μέτρων σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους εκτέλεσης.

Ο ιστότοπος του ΕΔΔ περιέχει πληροφορίες και εργαλεία για την πρακτική εφαρμογή των νομικών μέσων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας για την ΕΕΕ. Εκεί, οι επαγγελματίες μπορούν να βρουν την οδηγία για την ΕΕΕ σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ, πληροφορίες σχετικά με το καθεστώς της μεταφοράς της οδηγίας για την ΕΕΕ (π.χ. την ημερομηνία έναρξης ισχύος σε κάθε κράτος μέλος, κοινοποιήσεις και συνδέσμους με την εθνική νομοθεσία), τις αρμόδιες αρχές, τις γλώσσες που γίνονται αποδεκτές σε κάθε κράτος μέλος καθώς και τα παραρτήματα Α, Β και Γ σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ σε μορφή Word, κ.λπ.

Στον ιστότοπο παρέχονται τα ακόλουθα πρακτικά επιγραμμικά εργαλεία:

- ▶ Το **Compendium**, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα επιγραμμικής σύνταξης μιας ΕΕΕ και αυτόματης μετάφρασης των σταθερών τμημάτων του εντύπου της ΕΕΕ σε κάθε επίσημη γλώσσα της ΕΕ;
- ▶ Ο **Δικαστικός Άτλας**, που χρησιμοποιείται για τον εντοπισμό των τοπικών αρχών που είναι αρμόδιες για την παραλαβή της ΕΕΕ,
- ▶ Το «**Fiches belges**», στο οποίο παρέχονται συγκεκριμένες πρακτικές και νομικές πληροφορίες σχετικά με ορισμένα ερευνητικά μέτρα, και
- ▶ Τη **Νομική Βιβλιοθήκη**, η οποία περιέχει αρκετά χρήσιμα έγγραφα, π.χ. τα τρία παραρτήματα της ΕΕΕ σε μορφή Word και εθνικά εγχειρίδια για την ΕΕΕ, εφόσον υπάρχουν. Τα εθνικά αυτά εγχειρίδια για την ΕΕΕ, αν καθίστανται διαθέσιμα και στο ΕΔΔ, αναρτώνται στον ιστότοπο του τελευταίου με περιορισμένη πρόσβαση.

Βιβλιογραφία

Οδηγία 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις

Έκθεση αποτελεσμάτων της Eurojust σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας, Χάγη, 19-20 Σεπτεμβρίου 2018

Συμπεράσματα του 2017 σχετικά με την ΕΕΕ - 48η και 49η συνεδριάσεις της

ολομέλειας του ΕΔΔ στη Μάλτα και στο Τάλιν Συμπεράσματα του ΕΔΔ του 2018

σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας

Έγγραφο του ΕΔΔ με τίτλο «Αρμόδιες αρχές, αποδεκτές γλώσσες, επείγοντα ζητήματα και πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΕΕΕ»

Σημείωμα Eurojust-ΕΔΔ σχετικά με την έννοια του όρου «αντίστοιχες διατάξεις» και το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς σε περίπτωση καθυστερημένης μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας ΕΕΕ

Πρωτοβουλία του Βασιλείου του Βελγίου, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και του Βασιλείου της Σουηδίας για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας σε ποινικές υποθέσεις - Κατάλογος διατάξεων υφιστάμενων επί του παρόντος νομικών πράξεων που ενδέχεται να θιγούν (έγγραφο του Συμβουλίου 14445/2011)

Κοινό έγγραφο – Συνδρομή στη Διεθνή Συνεργασία σε Ποινικές Υποθέσεις για Δικαστικούς Λειτουργούς, ΕΔΔ και Eurojust

Eurojust, Johan de Wittlaan 9, 2517 JR The Hague, The Netherlands
www.eurojust.europa.eu • info@eurojust.europa.eu • +31 70 412 5000
Twitter & LinkedIn: @Eurojust

Print: *Catalogue number:* QP-02-19-415-EL-C • *ISBN:* 978-92-9490-376-1 • *DOI:* 10.2812/062493
Pdf: *Catalogue number:* QP-02-19-415-EL-N • *ISBN:* 978-92-9490-395-2 • *DOI:* 10.2812/885691